

Stenlek

Grottan, stenkojan och glasskiosken. När förskolebarnen i Stora Mellösa skulle skapa sin alldeles egen stensulptur fick leken styra verkets syfte och funktion.

TEXT **PETER WILLEBRAND** FOTO **JELENA RUNDQVIST**

För ett par år sedan uppmärksammade tidningen Sten konstnären Jelena Rundqvists projekt *Bortom de blå bergen*, som utgick från Hällabrottet i Kumla och den stenindustri som växte fram där i början av 1900-talet. Det var ett deltagarbaserat projekt med tredjeklassare från Tallängens skola i Hällabrottet som utmynnade i verket *Jag är Stenart*, en installation med olika möbler tillverkade av sten, utplacerade i skogsmiljö. Namnet Stenart var barnens egen benämning på stenblocken som de arbetade med.

Nu har Jelena Rundqvist tagit konceptet vidare. Tillsammans med barn på förskolan Utforskaren i Stora Mellösa har hon skapat verket *Grottan, stenkojan och glasskiosken*. Det både konkreta och lekfulla namnet avslöjar de många funktioner som ryms i verket.

– Vi började med en workshop, där barnen fick jobba med skisser och pappkartonger. Våldigt snabbt kom det fram att barnen ville göra något som hade med kojor att göra, ett naturligt sätt för dem att överföra deras vardagliga lek till ett annat sammanhang, med ett annat material, säger Jelena Rundqvist.

Det var också uppenbart att barnen

inte gjorde någon särskild värdering av materialet i sig.

– De är opåverkade av sådant vi som vuxna ofta vill beskriva i ekonomiska termer, att ett visst material skulle vara mer exklusivt än något annat. Funktionen och lekens syfte är viktigast för dem och de utgår från vad som finns naturligt tillgängligt, på samma sätt som barn alltid har gjort när de leker och låter den egna fantasin styra.

BARNEN VILLE ATT stenkojan skulle fylla flera olika funktioner, att den till exempel skulle kunna fungera som en glasskiosk stod högt på prioriteringslistan.

– Kojan har flera utrymmen och mindre ”rum” där barnen kan dra sig tillbaka och leka ensamma eller i mindre grupper. Även i det fallet påminner kojans funktion om hur barn leker i andra sammanhang, man vill både kunna delta och dra sig tillbaka i eget hörn.

Stenkojan är byggd av tio stenblock i olika stensorter: ljus Ekebergsmarmor, Ekeberg Natur, Kolmårdsmarmor och grå kalksten. Blocken är bidrag från de brytande företagen Borghamnsten och Borghamns Stenförädling. Stensorter som annars återfinns i de mest exklusiva

inredningsmiljöerna har blivit kojans bokstavliga byggstenar.

– Det är fantastiskt fin och uttrycksfull sten som vi har fått arbeta med. Barnen skissade sekundsnabbt några glassteckningar under workshopen, och de visade oss en snöskulptur som de hade byggt utomhus. Både glassarna och snöskulpturen är nu uthuggna i stenarna och bevarade för evigheten genom skulptören Basem Zammam som deltog i förmandet av stensulpturen, säger Jelena Rundqvist.

SÄKERHETEN UNDER LEKEN var förstas också en viktig fråga som måste lösas. Sten är ju heller inte material som brukar kopplas samman med den moderna pedagogiska leken.

– En besiktningssman har gått igenom och godkänt verket, bland annat för att se till att barnen inte kan fastna i några hål eller skrevor. Samtidigt påminner ju stenen också om att barn alltid har lekt och kommer att leka under naturens villkor. Det är lätt att glömma att barn alltid lekt så här i årtusenden.

Ett av stenblocken är utformat som ansikte med ögon, näsa och mun där vatten kan passera ut som en stråle genom munhålan. Blocket ser lite grann ut som ett bergtroll, och ger nästan ett levande intryck när vattnet forsar ut.

– Blocket symboliserar stenens själv och personlighet medan något så självklart som vatten blir magiskt när barnen gör något så enkelt som att hålla vattnet i hålet i stenen, säger Jelena Rundqvist. ■

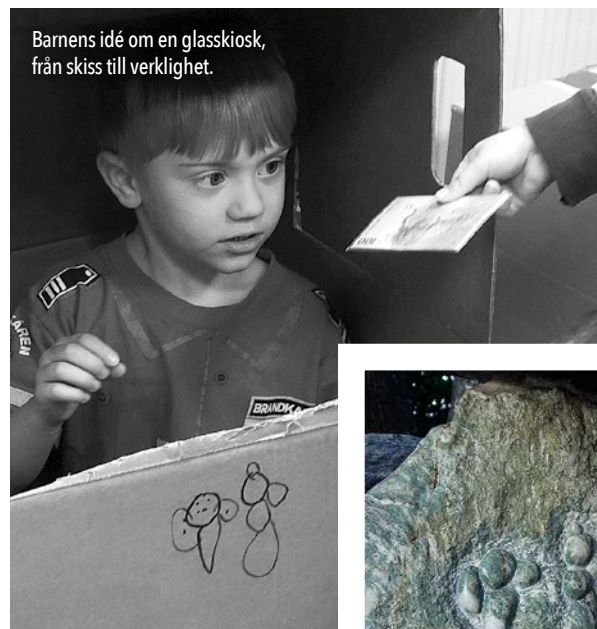
”Det är fantastiskt fin och uttrycksfull sten som vi har fått arbeta med.”

Kojan har flera utrymmen och mindre "rum" där barnen kan dra sig tillbaka och leka själva eller i mindre grupper.

Ett stenblock är utformat som ansikte med ögon, näsa och mun. Vatten kan passera ut i en stråle genom munnen.

Barnens idé om en glasskiosk, från skiss till verklighet.